

Prof. ALEXANDRU UNGUREANU
Membru corespondent al Academiei Române

I. PROFIL ȘTIINȚIFIC

DATE PERSONALE

Data și locul nașterii: 22 iulie 1941, Piatra-Neamț.

STUDII

- Studii primare și liceale la Iași (absolvent al Liceului Internat „Costache Negruzzi” în anul 1957).
- Licențiat al Facultății de Științe Naturale-Geografie – secția de Geografie Fizică, a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (1962).
- Stagii de specializare și documentare în Franța (1967–1968, 1991), Polonia (1988), Italia (1997) și Austria (2000).

TITLURI ȘTIINȚIFICE

- 1976 – Doctor în geografie economică.
- 1995 – Membru corespondent al Academiei Române.

ACTIVITATEA DIDACTICĂ

- Începută în anul 1962, cea mai mare parte a activității didactice s-a desfășurat în cadrul Catedrei de Geografie Economică (redevinită după 1989 Catedra de Geografie Umană) a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. A mai predat și la secția de limbă engleză a Facultății de Litere, precum și la secția de studii europene a Universității.
- Ca profesor invitat, a predat și la Academia de Studii Economice din Chișinău, universitățile din Jena (Germania), Lausanne (Elveția), Linköping (Suedia) și Dijon (Franța).

- În decursul timpului au fost obținute titlurile și ocupate funcțiile următoare: preparator (1962), șef de laborator (1964), asistent suplinitor (1965), asistent titular cu delegație de predare (1967), lector suplinitor (1968), lector titular (1971), conferențiar (1990), profesor titular (1993), profesor consultant (2006) și profesor emeritus (din 2007).
- Cursurile predate (în limba română și limba franceză): Geografie umană a României, Toponomastică, Geografia resurselor naturale, Geografie umană generală, Geografia populației și a așezărilor umane, Probleme speciale de geografie urbană, Sistematizarea localităților, Geografie economică pe ramuri, Geografia Carpaților și a Subcarpaților românești, Geografia podișurilor și câmpiilor României, Geografia regională a Globului, Geografia Marii Britanii și a statelor anglofone, Geografie politică, Geografie politică și culturală a Europei.
- A realizat 18 cursuri, manuale și lecții publicate în Editura Didactică și Pedagogică Buc., Editura Universității „Alexandru I. Cuza” din Iași, Editura „Polyrom” din Iași, Editura Ministerului Educației și Cercetării din București, Editura „Performantica” din Iași ș.a.

II. CONTRIBUȚII ȘTIINȚIFICE IMPORTANTE

- Activitatea științifică s-a desfășurat în cadrul Universității „Alexandru I. Cuza” din Iași și al diverselor instituții și întreprinderi cu care s-au încheiat contracte și convenții de colaborare. Aceasta a privit, cu prioritate, probleme de geografie a populației României, de geografia a așezărilor urbane și rurale, de geografie a agriculturii, industriei și transporturilor, de geografie a turismului, de geografie istorică, de istorie a cartografiei, de toponomastică geografică, dar și de geografie regională, geomorfologie, istorie a gândirii geografice și de didactică geografică.
- Principalele contribuții : precizarea zonelor de influență și a ierarhiei urbane; stabilirea evoluției teritoriale a orașelor și satelor, evaluarea cantitativă a acesteia; stabilirea unei tipologii a dinamicii regionale a populației; precizarea fazelor de constituire și de involuție a rețelelor urbane; analiza cauzelor și a modurilor de manifestare a mobilității populației; stabilirea unor relații între procesul de urbanizare și procesul de industrializare; imaginarea unor indicatori sintetici ai nivelului de dezvoltare și de specializare a agriculturii; imaginarea unui indicator de adecvare a modului de utilizare a terenului la condițiile naturale de favorabilitate; ameliorarea indicatorului conectivității rețelelor și aplicarea acestuia la România; evidențierea și analiza unor izvoare cartografice și documentare inedite referitoare la teritoriul României din arhivele și bibliotecile franceze și austriece.
- Rezultatele cercetării s-au materializat în 25 de cărți și capitole publicate și în 84 de articole în periodice de specialitate și culegeri. La acestea, se adaugă 35 de articole de cronică științifică, omagiale sau comemorative, 10 lucrări și articole de popularizare a cunoștințelor geografice, 32 de prefete, cuvinte înainte și postfete și 112 de recenzii și dări de seamă, cele mai multe din acestea din urmă apărute în „Bibliographie Géographique Internationale”.
- A participat la contractul cu Universitatea din Lausanne pentru realizarea lucrării „Maillages géographiques de la Roumanie” (1998–1999) și cu Universitatea din Klagenfurt pentru elaborarea lucrării „Enzyklopädie des Europäischen Ostens” (2004).
- Lucrările publicate au fost recenzate, în general favorabil, în periodicele din străinătate („Annales de Géographie”; „Rivista Geografica Italiana”) și din România. Unele lucrări sunt citate în volume cu caracter enciclopedic (de ex. în V. Câdea – „Mărturii românești din străinătate”).

- 42 de comunicări și conferințe au fost prezentate în străinătate (de ex., la Conferința Mondială a Populației de la Tours, 2005, la Institutul de Studii Sud-Est-europene de la München, la Institutul de Geografie Regională de la Leipzig (1993), la Institutul Român de la Veneția și la Institutul pentru Întâlniri Culturale Central-Europene din Gorizia (2001), precum și în România (la Academia Română, la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, la Universitatea de Vest din Timișoara etc.).
- Din 1983 devine membru al Societății de Geografie din Franța.

LISTA LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE PUBLICATE (titluri selectate)

- „O misiune franceză în Țara Românească, Moldova și Dobrogea în anul 1848”, Revista Arhivelor, an. XIX, nr. 1, p. 81 – 88, 1969
- „Cronica Cotnarilor” (cap.„Scurtă prezentare a condițiilor naturale”), p. 33 – 42, Editura Științifică, București, 1971.
- „Județele României socialiste” ed. a II-a (cap. „Județul Iași”), col. cu I. Arhip, A. Floareș și L. Moscovici , p . 331 – 346, Ed. Politică, București, 1972
- „Hărți referitoare la Țările Române în arhivele și bibliotecile pariziene,,” Revista Arhivelor, an XXIV, nr.4, p. 638 – 654, 1974
- Hărțile „Structurii funcționale” și a „Evoluției teritoriale a orașului Iași”, în „R. S. România – atlas”, Ed. Academiei, Române, București, 1975
- „Evoluția teritorială a orașelor din Moldova,,” An. Șt. Univ.„Al, I. Cuza” Iași, s. II-b, t. XXI, 1975, p. 75 – 81
- Județul Iași” (colab. cu I. Șandru și V. Băcăuanu), 154 p., Editura Academiei Române, București, 1979
- „Geografie economică mondială,, (colab. cu I. Lețea), 278 p., Ed. Did. și Ped., București, 1979
- „Orașele din Moldova – studiu de geografie economică”, 164 p. Editura Academiei Române, București, 1980
- -„Podișul Moldovei – natură, om, economie” (col. cu V. Băcăuanu, N. Barbu, Maria Pantazică și D. Chiriac), 347 p., Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980
- -„Geografia resurselor naturale” (colab. cu Maria Chițu și I. Mac), 222 p.,Ed. Did. și Ped., București, 1983
- -„Geografia României”, vol. II (capitolele „Oiconimele ” și „Ierarhia social -economică” precum și `Tipologia funcțională a orașelor”, al doilea în colaborare) 1984, vol. IV,(p. 443 – 448, 451 – 455), Ed. Acad. Române, București, 1993
- O sursă valoroasă de documentare istorico-geografică pentru Moldova de la începutul secolului al XIX-lea,,An. Șt. Univ. „Al. I. Cuza” Iași, s.II-b, t.XXXI, p.81 – 86, 1985
- „Primele planuri ale orașului Iași și importanța lor pentru cunoașterea evoluției teritoriale a așezării,,” An. Șt. Univ. „Al. I. Cuza,, Iași, s. II-b, t. XXXII, P.81 – 86, 1986

- „Geografia oraşului Iaşi” (colab. cu N. Barbu ş. a.), 312 p., Editura Universităţii „Al. I. Cuza” Iaşi, 1987
- „Diferenţieri regionale în dinamica populaţiei României în perioada interbelică,, Lucr. Sem. Geogr. „D. Cantemir”, t. X, P. 157 – 176, 1990
- „Geografia economică a lumii contemporane”, ed. a II-a, (colab. cu I. Velcea), 310 p, Ed. „Şansa”, Bucureşti, 1993
- „Zentrensysteme als Träger der Raumentwicklung in Mittel-und Osteuropa” ~ (col. cu F. D. Grimm, I. Ianoş ş.a.), 156 p., Leipzig, Institut für Länderkunde, 1994
- „Geografia regională a României – podişurile şi câmpiile”, Ed. Univ. „Al. I. Cuza” Iaşi, 280 p., 1994
- -„Städte und Stadtsysteme in Mittel- und Südosteuropa,, (col. cu F. D. Grimm, I. Ianoş ş.a.),244 p., Leipzig, Institut für Länderkunde, 1996
- „Geografie umană generală,, 79 p., Editura Univ.,„Al. I. Cuza” Iaşi, 1999
- „Figuri de geografii ieşeni” (col. cu Sorina Vlad, S. Geacu şi R. Săgeată), 85 p., Ed. Corson, Iaşi, 1999
- „Geografie umană” (colab. cu V. Muntele, I. Dragu şi C. Gheorghişă), 150 p. Ed. Polyrom, Iaşi, 2000
- „Imaginea istorico-geografică a teritoriului României în documentele cartografice din arhivele şi bibliotecile vieneze,, Studii şi Cercetări de Geografie, t. XLVII – XLVIII, P. 13 – 23, 2000 - 2001
- „Moldova - populaţia, forţa de muncă şi aşezările umane în tranziţie,, (colab. cu O. Groza .şi I. Muntele), Ed. Corson, Iaşi, 2002
- „Istoria României” (vol. I - cap. „Caracterizarea geografică a teritoriului României”, col. cu V. Tufescu), ed. I, 2002, Ed. Acad. Române, Bucureşti, ed. II-a, 2010, Ed. Acad. Rom., Buc.,
- -„Cercetarea geografică în cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române,, Memoriile Secţiilor Ştiinţifice ale Academiei Române, s. IV, t. XXII, P. 73 – 78, 2002
- „Quelques aspects de l’évolution de l’habitat dans le Plateau de Bîrlad,, An. Şt. Univ. „Al. I. Cuza,, Iaşi, s. II-c, t. XL, P. 86 – 102, 2002
- „Les pays roumains et leurs habitants dans l’œuvre du géographe Elisée Reclus,, Revue Roumaine de Géographie, XLVIII- XLIX,P. 15 – 24, 2003 - 2004
- -„100 de ani de învăţământ geografic la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iaşi”, p.78 - 96, (colab. cu I. Donisă), Ed. Univ. „Al. I.Cuza”, Iaşi, 2004
- „ Quelques particularités de l’évolution de la population et du réseau d’agglomérations humaines du Plateau Moldave sur le parcours des XIX-e et XX-e siècles,, Col. Geogr. Pop. Aşez. Um.,Timişoara, p. 317 – 326, 2004
- -„Toponomastică” (col. cu I. Boamfă), 212 p., Ed. Sedcom Libris, Iaşi, 2006
- - „Convergences toponymiques anglo-roumaines » , An. Şt. Univ. „Al. I. Cuza,, Iaşi, s. II-c, t. LVI, p. 136 – 147 , 2006

- „Enzyklopädie des Europäischen Ostens” (articolele Bărăgan, Crișana, Cazanele, Criș, Donaudelta, Moldova-Siret Senke, Sebeș, Siret, Someș, Getische Subkarpaten, Siebenbürgen-Senke, Suceava și Vrancea), Editura Universității din Klagenfurt, 2006 – 2007
- „Aspecte ale antropizării mediului natural al României reflectate în toponimie, Terra, XIII, 1-2, P.10 – 19, 2013
- -„Geografia populației” (col. cu I. Muntele),ed. I-a, 316 p., 2006, ed. II-a, 460 p., Ed. Sedcom Libris, Iași, 2017
- -„Tendances d’évolution des réseaux urbains nationaux,,,” Lucr. Sem. Geogr. „D. Cantemir,,,” t. XXVII, P. 137 – 146, 2007
- „Geografia așezărilor umane” (colab. cu G. Țurcănașu), 220 p., Editura Performantica, Iași, 2008
- „Istoria geostiintelor în România – științele geografice,,,” P. 315, 330, 341 – 346, 349 – 350, 353 – 356 (col. cu C. Iașu), Ed. Acad. Rom., București, 2018

RESPONSABILIAȚI

A deținut o serie de responsabilități, anume:

- Membru al juriilor pentru acordarea premiilor internaționale de geografie Vautrin Lud (2003 – 2008), președintele acestui juriu (2006).
- Responsabil al filierei francofone de geografie-franceză din Facultatea de Geografie-Geologie din Universitatea „Al. I. Cuza, Iași (1992–1996).
- Membru al consiliilor profesoriale ale Facultății de Biologie-Geologie-Geografie (1972–1984) și al celei de Geografie-Geologie din Universitatea „Al. I. Cuza” Iași (1990–2005).
- Decan al Facultății de Geografie-Geologie din Universitatea „Al. I. Cuza” Iași, cancelar al aceleiași facultăți (2000–2002).
- Secretar, organizator și conferențiar al cursurilor internaționale de vară ale Universității „Al. I. Cuza” Iași (din 1971).
- Membru al Senatului Universității „Al. I. Cuza, Iași (1990–1996 și 1998–2004), secretar științific al Senatului (1990).
- Director, până în 2005, al Centrului Universitar de Cercetare de Geografie Umană și Amenajare a Teritoriului, centru acreditat prin certificatul C.N.C.S.I.S. din 11 V 2001 și distins cu titlul de centru de excelență prin diploma M.E.C din 13 V 2005.
- Membru al consiliului de onoare al Universității „Al. I. Cuza” Iași (1997–2005).
- Membru al Consiliului Național de Acreditare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (1992–2005), președinte al subcomisiei de geografie a acestuia (1998–2005).
- Expert evaluator, recunoscut din 1999, al C.N.C.S.I.S.
- Președinte al Comisiei de Standardizare a Denumirilor Geografice a Academiei Române.
- Membru al comisiei de istorie a orașelor a Academiei Române.
- Editor șef la „Lucrările Seminarului Geografic „D. Cantemir, redactor șef adjunct la „Revue Roumaine de Géographie”, membru al colectivelor de redacție de la „Journal of urban and regional analysis”, „Studia Universitatis „Babeș-Bolyai,, Cluj, „Geographia napocensis”,

- „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza” Iași”, „Analele Universității de Vest Timișoara”, „Geographica Timisiensis”, „Revista Română de Geografie Politică”.
- Membru al comisiei de manuale a Ministerului Învățământului. Participant, în această calitate, la conferințele cu partea vest-germană (la Braunschweig, 1973, 1976 și 1986, la București, în 1974, la Suceava, în 1978, și la Sibiu, în 1980), precum și cu partea austriacă (la Viena, în 1976), în vederea unei mai bune prezentări a României în manualele de istorie și de geografie din statele partenere.
 - Reprezentant al Universității „Al. Cuza” Iași la aniversarea a 125 de ani de la înființarea Universității din Cernăuți (2000) și a 60 de ani de la înființarea Facultății de Geografie a Universității din Tiraspol (2008).
 - Membru al juriilor olimpiadelor naționale de geografie; președintele acestor jurii la Focșani și la Iași.
 - Vicepreședinte al Societății Române de Geografie (1998–2004), prim vicepreședinte al acesteia (2004–2009).
 - Membru de onoare al Institutului pentru Întâlniri Culturale Central-Europene de la Gorizia (din 2005). Vicepreședinte al Asociației pentru Relații Culturale Italo-Române.
 - Președinte de onoare al Asociației Profesionale a Geografilor din România (din 2008).
 - Fost membru al comisiei de denumiri a județului Iași.